

รายงานการเฝ้าระวังวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

รายวิชาการงานอาชีพ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

นางสาวสิริวิมล ไชยโคตร
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว)
ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เรื่อง การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวความคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของนักเรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่พัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) ของนักเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในส่วนที่เพิ่มเติม หรือเสริมจากหนังสือเรียน ทั้งยังช่วยเสริมทักษะกระบวนการทำงาน กระบวนการเทคโนโลยี กระบวนการแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น เพราะเมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทักษะจะทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ทำให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ โดยใช้กระบวนการทำงาน กระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน และเกิดทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคต และสามารถนำไปสร้างรายได้ และมูลค่าจากธรรมชาติ ศาสตร์และศิลป์ ภูมิปัญญาไทย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการต่อยอดและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

นางสาวสิริวิชญ์ ไชยโคตร

สารบัญ

	หน้า
ชื่อนวัตกรรม	๑
ผู้จัดสร้างนวัตกรรม	๑
ระยะเวลาดำเนินการ	๑
ที่มาและความสำคัญ	๑
วัตถุประสงค์	๔
ขอบเขตการศึกษา	๔
เครื่องมือที่ใช้	๔
กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	๔
ทฤษฎีและแนวคิด	๖
การนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนา/แก้ปัญหา	๗
ผลที่เกิดกับเป้าหมาย	๘
บทเรียนที่ได้รับ	๘
เงื่อนไขความสำเร็จ	๙
ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน	๑๑
ภาคผนวก	๒๒
-แผนพัฒนานวัตกรรม	๒๓
-ภาพสื่อการสอน/แบบฝึกทักษะ/แผนการจัดการ เรียนรู้	๔๓

**รายงานผลการพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน
โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑**

๑. ชื่อนวัตกรรม

การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นวัตกรรมประเภทการจัดการเรียนการสอน

๒. ชื่อผู้สร้างนวัตกรรม

นางสาวสิริวิษุทธิ์ ไชโยโคตร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ
โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๘

๔. ที่มาและความสำคัญ

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการศึกษาเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเกต ผึกฝน อธิบายกระบวนการเทคโนโลยีสร้างสิ่งของเครื่องใช้ตามกระบวนการ ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิด นำไปสู่การสร้างต้นแบบของสิ่งของเครื่องใช้ กระบวนการแก้ปัญหาสนองความต้องการในงานที่ผลิต การปฏิบัติ และการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน นักเรียนต้องเป็นผู้ฝึกหัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการแสวงหาความ ด้วยตนเอง ซึ่งคุณครูจะเป็นพี่เลี้ยงที่ให้การช่วยเหลือเพื่อให้นักเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงมีความสำคัญ สำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะทางอาชีพ ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ พบว่า คุณภาพนักเรียนเมื่อ จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จะต้องมีความสามารถในการสร้างประสบการณ์อาชีพ เพื่อการเตรียมตัวเข้าสู่ อาชีพ การหางาน การเตรียมความพร้อม เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ๔ ลักษณะ ความคิดริเริ่ม ความ คล่องแคล่วในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดละเอียดลออ โดยเฉพาะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงาน อาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ทำให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ โดยใช้กระบวนการทำงาน กระบวนการ เทคโนโลยี กระบวนการแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ มีทักษะในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงาน เห็นคุณค่า ของการทำงาน ทำงานเป็นขั้นตอนและเกิดทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

ผลการประเมินด้านกระบวนการทำงาน ของโรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) ในปีการศึกษา ที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนขาดทักษะการฝึกปฏิบัติ ไม่มีทักษะในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงาน เห็นคุณค่า ของการทำงาน ทำงานเป็นขั้นตอนและเกิดทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียน เกิด

ทักษะกระบวนการต่างๆ จากการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญา เพื่อส่งเสริมสืบสานปราชญ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีมารยาทในการทำงานกับครอบครัว และผู้อื่น มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ ตลอดจนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้าพเจ้าเป็นครูผู้สอนการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้การงานอาชีพในปัจจุบัน ปัญหาพื้นฐานของนักเรียนในเรื่องการเรียนการงานอาชีพที่ยังขาดทักษะความรู้ความเข้าใจ ความกระตือรือร้น การมีทักษะที่จำเป็นในการทำงานง่ายๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้ ทำให้ไม่สามารถฝึกปฏิบัติ ไม่มีทักษะในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงาน เห็นคุณค่าของการทำงานปฏิบัติได้ ส่งผลให้การประเมินกระบวนการทำงานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งมาจากนักเรียนมีพื้นฐานและทักษะที่แตกต่างกัน นักเรียนบางคนอาจไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการงานอาชีพ ทำให้ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ไม่เห็นคุณค่าของการเรียนการงานอาชีพทำให้ไม่มีกำลังใจในการเรียน การทำงาน และยังส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด เพราะทักษะกระบวนการทำงานที่ดีจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในการเรียนวิชาการงานอาชีพ มีความสามารถในการศึกษาเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเกต ฝึกฝน การปฏิบัติ และการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน โดยนักเรียนต้องเป็นผู้ฝึกหัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมเกิดทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพได้

จากปัญหาดังกล่าวจึงหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนการงานอาชีพโดยคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการงานอาชีพ โดยบูรณาการเชื่อมโยง ๑ กิจกรรม การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเป็นการสอนทักษะที่เน้นการสื่อสารผ่านการเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เพื่อให้สามารถใช้ทักษะกระบวนการทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว และมีความถูกต้องเหมาะสม โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน โดยกิจกรรมที่นำมาใช้ช่วยพัฒนาทักษะการ คิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ การสื่อสารการนำเสนอ การแสดงความคิดเห็น และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสม โดยผู้สอนลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะการบรรยายลง และเพิ่มบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ กระบวนการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพเรียนมากขึ้น มีความสนุกสนานในการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาการงานอาชีพ ทำให้นักเรียนมีสมรรถนะในการสื่อสาร การคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยีและการจัดการตนเองในวิชาการงานอาชีพที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์และวิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของนักเรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่พัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) ของนักเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในส่วนที่เพิ่มเติม หรือเสริมจากหนังสือเรียน ทั้งยังช่วยเสริมทักษะกระบวนการทำงาน กระบวนการเทคโนโลยี กระบวนการแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น เพราะเมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทักษะจะทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ทำให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ โดยใช้กระบวนการทำงาน กระบวนการแก้ปัญหาของ

นักเรียนให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน และเกิดทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

ออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตรการงานอาชีพ จำนวน ๓ ชุด ได้แก่

๑. ผ้า ชนิดของผ้า คุณสมบัติของผ้าและใบไม้ รูปร่าง สีของใบไม้
๒. การเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลายใบไม้ลงบนผ้า
๓. การเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลายต่างๆ เช่น ผ้าบุโต๊ะ, กระเป๋าถือ, ผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ
๔. การวัดและประเมินผล
 - แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม
 - ประเมินความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียน

การวิเคราะห์บริบทพื้นที่/สถานศึกษา Area/educational context analysis

สภาพทั่วไปของโรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ตั้งอยู่เลขที่ ๒๙๕ หมู่ที่ ๗ บ้านหนองมะนาว ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จุดแข็งที่พบคือเป็นสภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นที่ดินสวนสาธารณะประโยชน์ส่วนหน้าโรงเรียนเป็นหมู่บ้านที่มีบ้านสำหรับที่พักอาศัย อาชีพหลักของชุมชน คือ รับจ้าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ บุญผะเหวด บุญบั้งไฟ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ โรงเรียนอยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ อยู่ในบริเวณวัดและสวนพฤกษศาสตร์ตรงฟ้าห่วน มีโครงสร้างระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ และได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานราชการต่างๆ ในส่วนที่เป็นจุดอ่อนที่ต้องพัฒนา คือ ยังขาดบุคลากรในด้าน ICT กิจกรรมที่จะเชื่อมโยงในการประกอบอาชีพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่รายวิชาการงานอาชีพและรายวิชาอื่นๆ ยังคงค่อนข้างต่ำ เพื่อเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการนำนวัตกรรมไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการงานอาชีพให้สูงขึ้น

โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) เป็นโรงเรียนขยายโอกาส มีทรัพยากรที่มีความเหมาะสม เช่น วัสดุ อุปกรณ์ โครงสร้างพื้นฐานมีความเพียงพอ เช่น การคมนาคม สื่อสาร ไฟฟ้า ประปา อุปกรณ์กีฬา ทางด้านการจัดการเรียนรู้ สนามกีฬา มีห้องเรียนที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการกลุ่ม มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับการนำนวัตกรรม ด้วยการพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ไปใช้ และสามารถปรับหลักสูตรให้รองรับการเรียนรู้แบบใหม่ได้ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องโรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ และมีการสนับสนุนจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอก มีระบบการประเมินผลที่เอื้อต่อการทดลองและพัฒนานวัตกรรม ใช้การวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์บริบทพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาถึงจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ของพื้นที่นาร่อง ซึ่งจะเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการนำนวัตกรรมไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. วัตถุประสงค์ของการพัฒนานวัตกรรม

๑. เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนๆ ในกลุ่ม ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม
๓. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยการแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยีและการจัดการตนเองในวิชาการงานอาชีพที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๖. ขอบเขตการศึกษา (เนื้อหา/กลุ่มเป้าหมาย/ระยะเวลา)

- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่...๒...ปีการศึกษา...๒๕๖๗ จำนวน.....๒๑.....คน
- โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว)

๗. เครื่องมือที่ใช้

-แบบฝึกทักษะ	จำนวน ๓ ชุด รวม ๑๒ กิจกรรม
-แผนการจัดการเรียนรู้	จำนวน ๑๒ แผน
-แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (K)	จำนวน ๒ ชุด ชุดละ ๒๐ ข้อ
-แบบประเมินทักษะกระบวนการ (P)	จำนวน ๑๐ ข้อ
-แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	จำนวน ๑๐ ข้อ

๘. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

๘.๑ การวางแผน (Plan)

๑. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล
๒. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด เนื้อหารายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
๓. ศึกษากระบวนการสอนแบบ Active Learning คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิด เกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)
๔. ศึกษารูปแบบการใช้ชุดกิจกรรมศึกษา วิธีการสอนตามกระบวนการ ๔ ขั้นตอน สร้างแบบฝึกทักษะ จำนวน ๓ ชุด ชุดละ ๔ กิจกรรม รวม ๑๒ กิจกรรม ประกอบด้วย

แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ ผ้า ชนิดของผ้า คุณสมบัติของผ้าและไปไม้ รูปร่าง สีของไปไม้	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๒ การเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลายไปไม้ลงบนผ้า	จำนวน ๔ กิจกรรม
แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ การเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลายต่างๆ เช่น ผ้าปูโต๊ะ, กระเป๋าถือ, ผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ	จำนวน ๔ กิจกรรม
๕. สร้างแบบประเมินการวัดและประเมินผล จำนวน ๓ ชนิด ประเมินความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียน ความรู้ (K) , ทักษะ (P) , คุณลักษณะ (A) ได้แก่

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ชนิดปรนัยเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ
 แบบประเมินทักษะกระบวนการ ระดับคุณภาพ ๓ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ
 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๔ ระดับ จำนวน ๑๐ ข้อ
 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครู
 ภารงานอาชีพ และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินความรู้ ความสามารถในการ
 ปฏิบัติงานของนักเรียน

๘.๒ ขั้นการดำเนินงาน D (Do)

นำนวัตกรรมแบบฝึกทักษะ กิจกรรมนำแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมสู่ห้องเรียน

๘.๒.๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ทบทวนความรู้เดิมโดยนำเสนอสถานการณ์ปัญหาให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและอยากรู้ อยาก
 เรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทเรียนนั้น ๆ

๘.๒.๒ ขั้นสอนเนื้อหาใหม่

ให้ข้อมูลแก่นักเรียน มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย ในการ
 แก้ปัญหา ซึ่งมีการสอน ๔ ขั้นตอน

๑) หารู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ ๖ - ๗ คน ให้นักเรียนร่วมกัน
 ระดมสมอง หารู้ที่กำหนดให้และสิ่งที่ต้องการทราบ

๒) นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อหาความสัมพันธ์ที่กำหนดให้และวิธีการแก้ไขปัญหาใน
 กิจกรรมการดำเนินงาน

๓) ดำเนินการแก้ไขปัญหาในกิจกรรม นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหา โดยระดมความคิดเห็นที่ได้
 เน้นเรื่องส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนๆ ในกลุ่ม ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกัน
 และกันและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ชั้นนี้เป็น
 โอกาสที่ครูจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในการแก้ไขปัญหา ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหาก
 ทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลงมือทดลองอยู่ความมั่นใจที่จะใช้แก้ไขปัญหาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่
 กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียน
 ได้ฝึกทักษะอย่างอิสระ (Learning by Doing)

๔) สรุปสิ่งที่ได้จากการเรียน ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอรูปแบบและแนวทางในการแก้ไข
 ปัญหา นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียน

๘.๒.๓ ขั้นฝึกทักษะอิสระ

นักเรียนจะได้ฝึกใช้ทักษะที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนแก้ไข
 ปัญหาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนๆ ในกลุ่ม
 ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่
 หรือรายบุคคล

๘.๒.๔ ขั้นสรุปทเรียนและประเมินผล

เพื่อให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของการเรียนรู้ ในด้านความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ และทักษะการแก้ไขปัญหาทางการงานอาชีพ นักเรียนเสนอแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกัน เพื่อประสิทธิภาพการพัฒนาการทำงาน ดังนี้

๘.๓ ตรวจสอบการดำเนินงาน (Check)

มีการดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากการทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม และการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำผลที่ได้นำไปใช้ และในการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ จึงจะนำไปใช้ได้จริง

๘.๔ สรุปผลกิจกรรมและการประเมินผลกิจกรรม (Action)

สรุปผลการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะทางอาชีพ โดยประยุกต์ใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะ ส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางการงานอาชีพต่อไป

๙. ทฤษฎีและแนวคิดและหลักการ

๙.๑ แนวคิด ทฤษฎี (ย่อ)

ทฤษฎีของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey)

ทฤษฎีการเรียนรู้จากการลงมือทำจริงของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นทฤษฎีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำในสถานการณ์จริง โดยการศึกษาสิ่งต่างๆ ตามปรัชญาของจอห์น ดิวอี้ นั้นจะต้องนำไปสู่ความเจริญของงานทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงนั้น ในทุกขั้นตอน ผู้เรียนจะได้ฝึกตั้งคำถาม เกิดข้อสงสัย จินตนาการและคิดวิเคราะห์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เผชิญสถานการณ์จริงที่อาจเต็มไปด้วยอุปสรรค รวมทั้งฝึกแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

แนวคิดการสอนแบบเชิงรุก Active Learning

Active Learning คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป (Bonwell, ๑๙๙๑) เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน ๒ ประการ คือ ๑) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์, และ ๒) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Meyers and Jones, ๑๙๙๓) โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators) (Fedler and Brent, ๑๙๙๖)

Active Learning จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ

กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือเรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาพร พฤษพิบูล, ๒๕๕๘)

๑๐. การนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนา/แก้ปัญหา

๑) การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. จัดทำ แบบฝึกทักษะจำนวน ๓ ชุด โดยแต่ละชุดประกอบด้วย ๔ แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งหมด ๑๒ แผน แต่ละแผนใช้เวลา ๑ ชั่วโมง สัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง เป็นเวลา ๔ สัปดาห์ต่อชุด ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือน พฤศจิกายน- กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนวิชาการงานอาชีพ ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๒๑ คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๒. จัดเตรียม แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับแต่ละชุด ๆ ละ ๒๐ ข้อ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียนวิชาการงานอาชีพ

๒) การดำเนินการทดลองใช้ในชั้นเรียนจริง

การจัดกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้แนวทางของกระบวนการสอนแบบ Active Learning คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิด เกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ได้แก่

ขั้นที่ ๑ กระตุ้นความสนใจ

กระตุ้นความสนใจของนักเรียน พร้อมอธิบายกับนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ สำรวจและค้นหา

นักเรียนแบ่งกลุ่มหรือตามความเหมาะสม เพื่อสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับกิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพ ที่พบเห็นในท้องถิ่นของตนเอง

ขั้นที่ ๓ อธิบายความรู้ ขยายความเข้าใจ

นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอภิปราย ชี้แนะให้เข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ควรคำนึงขณะทำกิจกรรม คือ ความปลอดภัย ในการทำกิจกรรมที่ตีสจะต้องลงมือทำด้วยความตั้งใจและความประณีตเพื่อให้ผลงานสำเร็จตามที่วางแผนการทำงานไว้ และเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขึ้น ควรสติและหาแนวทางการแก้ไขตามความเหมาะสม เพื่อให้ชิ้นงานนั้น ๆ เสร็จและประสบความสำเร็จ ลงมือทำกิจกรรมตามขั้นตอน มีการวางแผนของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างอิสระ โดยมีวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม

ขั้นที่ ๔ ตรวจสอบผล

ร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการทำกิจกรรม เพื่อให้การประดิษฐ์ของใช้ของตกแต่งจากวัสดุในโรงเรียนหรือท้องถิ่นเกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด ผู้ประดิษฐ์ที่ดีควรศึกษาหลักการทำงานประดิษฐ์อย่างละเอียด พิจารณาถึงความคุ้มค่าและคำนึงถึงความปลอดภัย ขณะปฏิบัติงาน เนื่องจากการทำงานประดิษฐ์มีโอกาสเสี่ยงต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการสัมผัสวัสดุต่าง ๆ เช่น สารเคมี สีส้มอาหาร ฯลฯ

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ในแต่ละแผน ผ่านการสะท้อนความคิด (Reflection) หรือสื่อสร้างสรรค์ เช่น Mind Map หรือการอภิปรายกลุ่ม

๓) การประเมินผล

ก่อนเริ่มใช้แต่ละชุดแบบฝึก จะมีการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน ๒๐ ข้อเมื่อสิ้นสุดชุดแบบฝึกทักษะ จะทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) จำนวน ๒๐ ข้อ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์พัฒนาการด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียนวิชาการงานอาชีพ

๔) การเก็บข้อมูลและสะท้อนผล

เก็บข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การตรวจผลงาน แบบสอบถามความพึงพอใจ และคะแนนจากแบบทดสอบ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำข้อมูลไปปรับปรุงแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑๑. ผลที่เกิดกับเป้าหมาย

๑๑.๑ ด้านความรู้

๑. ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับต้นยางนา ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ และประโยชน์ของพืชชนิดนี้
๒. ผู้เรียนสามารถอธิบายกระบวนการทำผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (Eco Printing) ได้อย่างถูกต้อง
๓. ผู้เรียนเข้าใจคุณลักษณะของใบยางนาและเหตุผลที่สามารถใช้ในการพิมพ์ลายได้
๔. ผู้เรียนสามารถระบุอุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการทำผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติได้อย่างเหมาะสม

๑๑.๒ ด้านทักษะ

๑. ผู้เรียนสามารถเลือกใบไม้ที่เหมาะสม เช่น ใบยางนา สำหรับใช้ในการพิมพ์ลาย
๒. ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติขั้นตอนการพิมพ์ลายธรรมชาติบนผ้าได้อย่างมีระบบ
๓. ผู้เรียนสามารถออกแบบลวดลายบนผ้าจากธรรมชาติได้อย่างสร้างสรรค์
๔. ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑.๓ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและใส่ใจในงานที่ได้รับมอบหมาย
๒. ผู้เรียนแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และความภาคภูมิใจในผลงานของตน
๓. ผู้เรียนมีความตั้งใจ อดทน และใฝ่รู้ในการเรียนรู้กระบวนการใหม่ ๆ
๔. ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

๑๒. บทเรียนที่ได้รับ

จากการนำนวัตกรรม การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ก่อให้เกิดบทเรียนและข้อค้นพบที่สำคัญทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาครู ดังนี้

๑๒.๑ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

- การใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพ ช่วยให้นักเรียนมีความชัดเจน ลำดับขั้นตอนเหมาะสม ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิด เกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)

- การจัดแผนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จำนวน ๑๒ แผน ทำให้นักเรียนมีเวลาเรียนรู้ ซึมซับ และฝึกฝนทักษะด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบ

๑๒.๒ แบบฝึกทักษะที่ออกแบบมาอย่างเหมาะสมช่วยพัฒนาทั้งความรู้และทักษะ

- แบบฝึกช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงตามลำดับขั้นจากง่ายไปยาก ส่งผลให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

- แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนช่วยประเมินความก้าวหน้าได้ชัดเจน และยังเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากพัฒนาตนเอง

๑๒.๓ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาการงานอาชีพ

- ผู้เรียนมีความมั่นใจมากขึ้นในการด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียนแต่ก็ นักเรียนบางกลุ่มที่จะต้องมีการพัฒนาต่อไป

- บรรยากาศในการเรียนการสอนมีความสุขสนุกสนาน กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและกล้าคิดกล้าทำ

๑๒.๔ นวัตกรรมสามารถพัฒนาและต่อยอดได้

- การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพนี้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดวิชาอื่น ๆ หากนำเทคโนโลยีมาผสมผสานจะยิ่งเพิ่มความน่าสนใจและความหลากหลาย และจะต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ

การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพ การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะกิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) มาใช้ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ ทั้งต่อตัวผู้เรียน ผู้สอน โรงเรียน และชุมชน โดยมีเงื่อนไขสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จดังต่อไปนี้

๑๓.๑ ต่อผู้เรียน

๑๓.๑.๑ เจริญปริมาณ

- นักเรียนร้อยละ ๗๕ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น
- นักเรียนร้อยละ ๗๕ เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกันในกลุ่ม ช่วยเหลือผู้พิการทำงานเป็นทีม การแบ่งหน้าที่และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- นักเรียนร้อยละ ๘๕ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยการลงมือปฏิบัติผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชาการงานอาชีพ

๑๓.๑.๒ แข็งคุณภาพ

- นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ระดับดี
- นักเรียนเรียนรู้การทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกันในกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การแบ่งหน้าที่และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระดับดี
- นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยการลงมือปฏิบัติผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชาการงานอาชีพ ระดับดีเลิศ

๑๓.๒ ต่อครูผู้สอน

- ได้พัฒนานักเรียน สามารถประเมินพัฒนาการพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ได้เครื่องมือในการสอนนวัตกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชาการงานอาชีพ เป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพ
- ได้สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน มีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนอื่นๆ ได้
- ได้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีให้กับนักเรียน และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีในห้องเรียน

๑๓.๓ ต่อโรงเรียน

- ยกระดับคุณภาพการศึกษา ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนาทักษะชีวิต เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
- ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และนวัตกรรมในโรงเรียน ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นสถานศึกษานำร่องนวัตกรรม

๑๓.๔ ต่อชุมชนและผู้ปกครอง

- ความเท่าเทียมด้านการจัดการศึกษาเนื่องจากการสร้างและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ เป็นสื่อในการพัฒนานักเรียนในชุมชน ส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงคุณภาพการศึกษา

๑๔. ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

ภาพการจัดการเรียนการสอน
กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๖-๗ คน

ภาพการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

๑.นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๖-๗ คน

ภาพการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

๒. นำผ้าที่จะย้อม (ต้องเป็นผ้าที่ทำจากธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม)
ไปซักให้สะอาด ผึ่งให้แห้งนำไปแช่ในน้ำที่ผสมสารส้ม
(อัตราส่วน ๑ ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ ๒ ลิตร)
นานครึ่งชั่วโมง ถึง ๑ ชั่วโมง

ภาพการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

๓. นำใบไม้ที่เตรียมไว้ล้างให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง

ภาพการจัดการเรียนการสอน
กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

๔. นำผ้าไปชุบน้ำสารส้อมปิดให้แห้งสนิท นำใบไม้ที่ล้างสะอาดแล้ว
ขึ้นมาสะบัด สะบัดน้ำออกให้หมด แล้วนำไปวางบนผ้าฝ้าย
ตักแต่งลวดลายผ้าจากการวางใบไม้ให้สวยงามตามธรรมชาติ

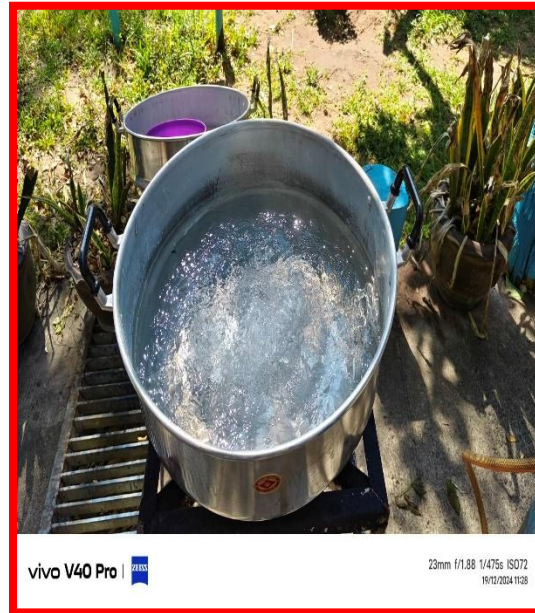
ภาพการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

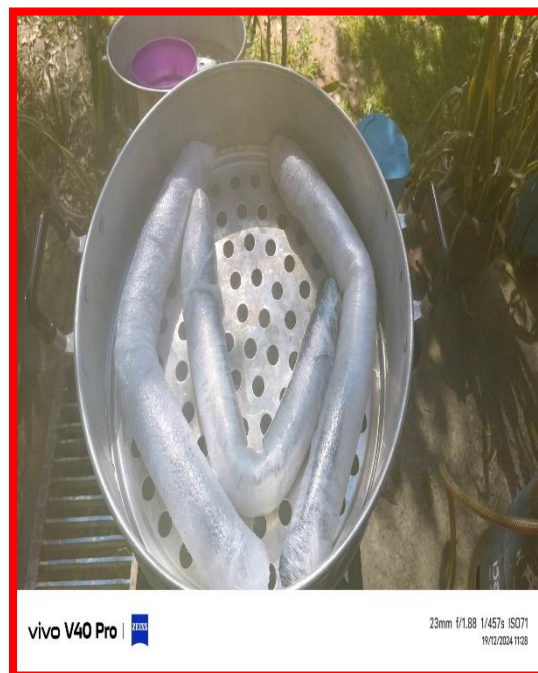
๕. จากนั้นนำพลาสติกมาคลุมทับเพื่อกันไม่ให้สีของใบไม้แผ่กระจายไปเปราะอะผ้า ส่วนที่ไม่ต้องการ แล้วมัดให้แน่น ให้ใบไม้แนบสนิทกับผ้ามากที่สุด ป้องกันไม่ให้สีของใบไม้แผ่กระจายลงผืนผ้าในส่วนที่ไม่ต้องการ

ภาพการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

๖. นำไปนึ่งหรือต้ม ถ้าใช้เตาแก๊ส ใช้ไฟระดับอ่อนที่สุดเป็นเวลา ๑ ชั่วโมงครึ่ง ถึง ๒ ชั่วโมง
ทิ้งไว้จนเย็นจึงค่อยแกะ และทิ้งไว้นานเท่าไร สีก็จะติดทนนานมากขึ้น

ภาพการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

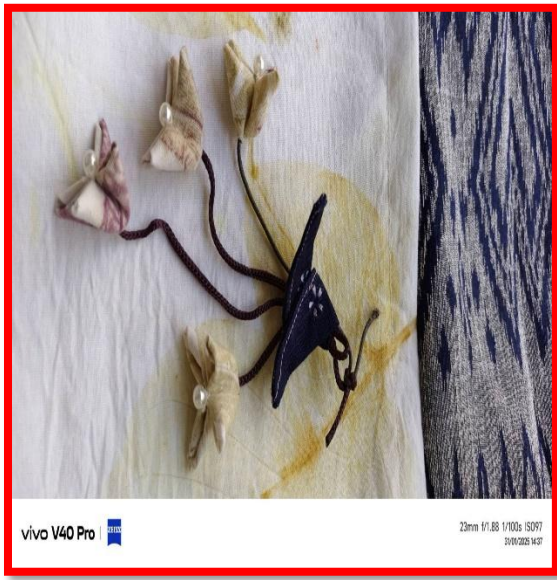
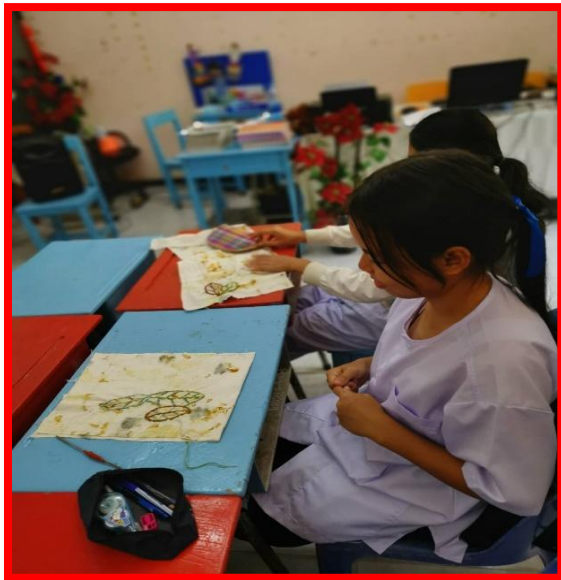
๗.หลังจากนั้นตากผ้าที่ได้ลวดลายใบไม้ให้แห้ง ทิ้งไว้ประมาณ ๓-๔ วัน
เพื่อให้สีใบไม้ตามธรรมชาติติดทนนานยิ่งขึ้น

ภาพการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

๘.นำไปซักให้สะอาด โดยผสมเกลือป่นลงในน้ำ
เพื่อเพิ่มความคมชัดของผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ

๙.หลังจากนั้นตากให้แห้งสนิท นำไปรีดให้เรียบ
ผ้าจะติดสีธรรมชาติได้ดียิ่งขึ้น สามารถนำไปตัดเย็บ
เสื้อผ้า ผ้าคลุมไหล่ ผ้าปูโต๊ะ พวงกุญแจ กระเป๋าสะพาย
และอื่นๆ ตกแต่งเพิ่มเติมได้ตามใจชอบ

ภาพการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

ภาพการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

ภาคผนวก

- แผนพัฒนานวัตกรรม
- ภาพสื่อการสอน/แบบฝึกทักษะ

โครงการนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องฯ

๑.ผู้จัดทำนวัตกรรม

คำนำหน้าชื่อผู้จัดทำ.....นางสาว.....ชื่อผู้จัดทำ.....สิริวิชญ์.....นามสกุลผู้จัดทำ.....ไชยโคตร.
 รับผิดชอบสอนวิชา.....การงานอาชีพ.....ระดับชั้น.....มัธยมศึกษาปีที่ ๒ รายวิชา.....การงานอาชีพ (ง๒๒๑๐๒).....

๒.ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชา
 การงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๓.ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๘

๔.แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

- แนวทางที่ ๑ แสวงหานวัตกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งต่าง ๆ ที่เคยมีผู้สร้างหรือทำไว้แล้วนำมา
 ปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่
- แนวทางที่ ๒ การสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่

๕.ประเภทของนวัตกรรม

- () ๐๑ นวัตกรรมด้านระบบ รูปแบบของการจัดการศึกษา
- () ๐๒ นวัตกรรมด้านหลักสูตร
- (√) ๐๓ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน
- () ๐๔ นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์รวมถึงแหล่งเรียนรู้
 ต่างๆ
- () ๐๕ นวัตกรรมด้านการจัดการชั้นเรียน
- () ๐๖ นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการทางการศึกษา
- () ๐๗ นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล
- () ๐๘ นวัตกรรมด้านการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาการปฏิบัติงาน การพัฒนาองค์กร

ลักษณะโครงการ

- () โครงการใหม่ (√) โครงการต่อเนื่อง

๖. หลักการและเหตุผล ตามความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ต้องสร้าง/พัฒนานวัตกรรม

การวิเคราะห์ Pain Point (จุดเจ็บปวด) ที่เป็นที่มาของการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรม

(ระบุสภาพปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา สาเหตุ ของโรงเรียน/ผู้เรียน เช่นด้านผลสัมฤทธิ์ ความเหลื่อมล้ำ การบริหารจัดการ การเรียนการสอน)

การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation Analysis)

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการศึกษาเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเกต ผึกฝน อธิบายกระบวนการเทคโนโลยีสร้างสิ่งของเครื่องใช้ตามกระบวนการ ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิด นำไปสู่การสร้างต้นแบบของสิ่งของเครื่องใช้ กระบวนการแก้ปัญหาสนองความต้องการในงานที่ผลิต การปฏิบัติ และการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน นักเรียนต้องเป็นผู้ฝึกหัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการแสวงหาความ ด้วยตนเอง ซึ่งคุณครูจะเป็นพี่เลี้ยงที่ให้การช่วยเหลือเพื่อให้นักเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงมีความสำคัญ สำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะทางอาชีพ ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ พบว่า คุณภาพนักเรียน เมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จะต้องมีความสามารถในการสร้างประสบการณ์อาชีพ เพื่อการเตรียมตัว เข้าสู่อาชีพ การหางาน การเตรียมความพร้อม เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ๔ ลักษณะ ความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่วในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดละเอียดลออ โดยเฉพาะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงาน อาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ทำให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ โดยใช้กระบวนการทำงาน กระบวนการ เทคโนโลยี กระบวนการแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ มีทักษะในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงาน เห็นคุณค่า ของการทำงาน ทำงานเป็นขั้นตอนและเกิดทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

ผลการประเมินด้านกระบวนการทำงาน ของโรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) ในปี การศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนขาดทักษะการฝึกปฏิบัติ ไม่มีทักษะในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงาน เห็นคุณค่าของการทำงาน ทำงานเป็นขั้นตอนและเกิดทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ เพื่อให้ ผู้เรียน เกิดทักษะกระบวนการต่างๆ จากการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญา เพื่อส่งเสริมสืบสานปราชญ์หรือภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีมารยาทในการทำงานกับครอบครัว และผู้อื่น มีคุณธรรมในการ ประกอบอาชีพ ตลอดจนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้าพเจ้าเป็นครูผู้สอนการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้การ งานอาชีพในปัจจุบัน ปัญหาพื้นฐานของนักเรียนในเรื่องการเรียนการงานอาชีพที่ยังขาดทักษะความรู้ความเข้าใจ ความกระตือรือร้น การมีทักษะที่จำเป็นในการทำงานง่ายๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้ ทำให้ไม่สามารถฝึกปฏิบัติ ไม่มีทักษะในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงาน เห็นคุณค่าของการทำงานปฏิบัติได้ ส่งผลให้การประเมิน กระบวนการทำงานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งมาจากนักเรียนมีพื้นฐานและ ทักษะที่แตกต่างกัน นักเรียนบางคนอาจไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการงานอาชีพ ทำให้ขาดแรงจูงใจในการ เรียนรู้ ไม่เห็นคุณค่าของการเรียนการงานอาชีพทำให้ไม่มีกำลังใจในการเรียน การทำงาน และยังส่งผลต่อการ เรียนรู้วิชาอื่นๆ ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด เพราะทักษะกระบวนการทำงานที่ดีจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในการเรียนวิชาการงานอาชีพ มีความสามารถในการศึกษาเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเกต ผึกฝน การปฏิบัติ

และการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน โดยนักเรียนต้องเป็นผู้ฝึกหัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมเกิดทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพได้

จากปัญหาดังกล่าวจึงหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนการงานอาชีพโดยคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการงานอาชีพ โดยบูรณาการเชื่อมโยง ๑ กิจกรรม การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเป็นการสอนทักษะที่เน้นการสื่อสารผ่านการเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เพื่อให้สามารถใช้ทักษะกระบวนการทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว และมีความถูกต้องเหมาะสม โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน โดยกิจกรรมที่นำมาใช้ช่วยพัฒนาทักษะการ คิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ การสื่อสารการนำเสนอ การแสดงความคิดเห็น และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสม โดยผู้สอนลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะการบรรยายลง และเพิ่มบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ กระบวนการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพเรียนมากขึ้น มีความสนุกสนานในการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาการงานอาชีพ ทำให้นักเรียนมีสมรรถนะในการสื่อสาร การคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยีและการจัดการตนเองในวิชาการงานอาชีพที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์และวิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Dewey ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ และวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการคิด ลงมือทำ และนำเสนอของนักเรียน สู่การออกแบบนวัตกรรม คือ แบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่พัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) ของนักเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในส่วนที่เพิ่มเติม หรือเสริมจากหนังสือเรียน ทั้งยังช่วยเสริมทักษะกระบวนการทำงาน กระบวนการเทคโนโลยี กระบวนการแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น เพราะเมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทักษะจะทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ทำให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ โดยใช้กระบวนการทำงาน กระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน และเกิดทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

ออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับarviเคราะห์หลักสูตรการงานอาชีพ จำนวน ๓ ชุด

- ได้แก่
๑. ผ้า ชนิดของผ้า คุณสมบัติของผ้าและใบไม้ รูปร่าง สีของใบไม้
 ๒. การเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลายใบไม้ลงบนผ้า
 ๓. การเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลายต่างๆ เช่น กระเป่าถือ, ผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ
 ๔. การวัดและประเมินผล
 - แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม
 - ประเมินความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียน

การวิเคราะห์บริบทพื้นที่/สถานศึกษา Area/educational context analysis

สภาพทั่วไปของโรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ตั้งอยู่เลขที่ ๒๙๕ หมู่ที่ ๗ บ้านหนองมะนาว ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จุดแข็งที่พบคือเป็นสภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นที่ดินสวนสาธารณะประโยชน์ส่วนหน้าโรงเรียนเป็นหมู่บ้านที่มีบ้านสำหรับที่พักอาศัย อาชีพหลักของชุมชน คือ รับจ้าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ บุญผะเหวด บุญบั้งไฟ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ โรงเรียนอยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ อยู่ในบริเวณวัดและสวนพฤกษศาสตร์ดงฟ้าห่วน มีโครงสร้างระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ และได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานราชการต่างๆ ในส่วนที่เป็นจุดอ่อนที่ต้องพัฒนา คือ ยังขาดบุคลากรในด้าน ICT กิจกรรมที่จะเชื่อมโยงในการประกอบอาชีพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่รายวิชาการงานอาชีพและรายวิชาอื่นๆ ยังค่อนข้างต่ำ เพื่อเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการนำนวัตกรรมไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการงานอาชีพให้สูงขึ้น

โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) เป็นโรงเรียนขยายโอกาส มีทรัพยากรที่มีความเหมาะสม เช่น วัสดุ อุปกรณ์ โครงสร้างพื้นฐานมีความเพียงพอ เช่น การคมนาคม สื่อสาร ไฟฟ้า ประปา อุปกรณ์กีฬา ทางด้านการจัดการเรียนรู้ สนามกีฬา มีห้องเรียนที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการกลุ่ม มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับการนำนวัตกรรม ด้วยการพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ไปใช้ และสามารถปรับหลักสูตรให้รองรับการเรียนรู้แบบใหม่ได้ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ และมีการสนับสนุนจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอก มีระบบการประเมินผลที่เอื้อต่อการทดลองและพัฒนาวัตกรรม ใช้การวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์บริบทพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาถึงจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ของพื้นที่นำร่อง ซึ่งจะเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการนำนวัตกรรมไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๗.๒ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนๆ ในกลุ่ม ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม

๗.๓ เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยการแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี และการจัดการตนเองในวิชาการงานอาชีพที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๘. กลุ่มเป้าหมาย/ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่...๒...ปีการศึกษา...๒๕๖๗ จำนวน.....๒๑.....คน

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

๙.๑ แนวคิด ทฤษฎี

ทฤษฎีของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey)

ทฤษฎีการเรียนรู้จากการลงมือทำจริงของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นทฤษฎีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำในสถานการณ์จริง โดยการศึกษาสิ่งต่างๆ ตามปรัชญาของจอห์น ดิวอี้ นั้นจะต้องนำไปสู่ความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงนั้น ในทุกขั้นตอน ผู้เรียนจะได้ฝึกตั้งคำถาม เกิดข้อสงสัย จินตนาการและคิดวิเคราะห์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เผชิญสถานการณ์จริงที่อาจเต็มไปด้วยอุปสรรค รวมทั้งฝึกแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

แนวคิดการสอนแบบเชิงรุก Active Learning

การเรียนการสอนแบบ Active Learning คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิด เกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป (Bonwell, ๑๙๙๑) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน ๒ ประการคือ ๑) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์, และ ๒) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Meyers and Jones, ๑๙๙๓) โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators) (Fedler and Brent, ๑๙๙๖) Active Learning จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้นหรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาพร พงศพิฏกุล, ๒๕๕๘) ในวิชาการงานอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการสื่อสาร การคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยีและการจัดการตนเองในวิชาการงานอาชีพที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูสามารถสอนได้ เพียง ๔ ขั้นตอน

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ทบทวนความรู้เดิมโดยนำเสนอสถานการณ์ปัญหาให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและอยากรู้อยากเรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทเรียนนั้น ๆ เช่น การฝึกให้ตระหนักในกระบวนการ การสร้างความเข้าใจตนเอง การวางแผนการ ตั้งจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบความเข้าใจในตนเอง การจัดระบบข้อมูล เพื่อดึงมาใช้ในภายหลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนำรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว

๒. ขั้นสอนเนื้อหาใหม่ ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลแก่นักเรียน มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย ในการแก้ปัญหา ซึ่งมีการสอน ๔ ขั้นตอน

๑) หารู้อย่างไรเกี่ยวกับกิจกรรม โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ ๔ - ๕ คน ให้นักเรียนร่วมกันระดมสมอง หารู้อย่างไรที่กำหนดให้และสิ่งที่ต้องการทราบ

๒) นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อหาความสัมพันธ์ที่กำหนดให้และวิธีการแก้ไขปัญหามุ่งเน้นกิจกรรมการดำเนินงาน

๓) ดำเนินการแก้ไข้ปัญหาในกิจกรรม นักเรียนช่วยกันแก้้ปัญหา โดยระดมความคิดเห็นที่ได้เน้นเรื่องส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนๆ ในกลุ่ม ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ชั้นนี้เป็นโอกาสที่ครูจะแก้ไข้ข้อผิดพลาดของนักเรียนในการแก้ไข้ปัญหา ซึ่งการแก้ไข้ข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหากทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลองผิดลองถูกอยู่ความมั่นใจที่จะใช้แก้ไข้ปัญหาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะอย่างอิสระ (Learning by Doing)

๔) สรุปสิ่งที่ได้จากการเรียน ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอรูปแบบและแนวทางในการแก้ไข้ปัญหา นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียน

๓. ขั้นฝึกทักษะอิสระ ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกใช้ทักษะที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนแก้ไข้ปัญหาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนๆ ในกลุ่ม ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ชั้นนี้เป็นโอกาสที่ครูจะแก้ไข้ข้อผิดพลาดของนักเรียนในการแก้ไข้ปัญหา ซึ่งการแก้ไข้ข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหากทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลองผิดลองถูกอยู่ความมั่นใจที่จะใช้แก้ไข้ปัญหาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะอย่างอิสระ (Learning by Doing)

๔. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของการเรียนรู้ ในด้านความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ และทักษะการแก้ไข้ปัญหาทางการงานอาชีพ นักเรียนเสนอแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกัน เพื่อประสิทธิภาพการพัฒนาการทำงาน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นนักเรียนเป็นผู้ ทำกิจกรรม ครูคอยให้ความช่วยเหลือ ถ้านักเรียนผิดพลาดอย่าขัดจังหวะ ให้ปล่อยไปก่อน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสบายใจกิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึกการนำเสนอ ผลงาน เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมงจุดประสงค์คือ เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะไว้ว่าจะเป็นการนำเสนอรายงานของกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดเพื่อสรุปความรู้ เพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้ว

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑๐.๑ กิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
๑. ขั้นวางแผน (plan)	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร/ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด / เนื้อหารายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ - ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ - ศึกษากระบวนการสอนแบบ Active Learning - ศึกษารูปแบบการใช้ชุดกิจกรรม
๒. ขั้นการดำเนินงาน D (Do) การนำแผนที่ได้วางไว้ไปปฏิบัติจริง	<ul style="list-style-type: none"> - ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning - ออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning จำนวน ๓ ชุด ๔ กิจกรรม ประกอบด้วย - ชุดกิจกรรม ผ้า ชนิดของผ้า คุณสมบัติของผ้า และใบไม้ รูปร่าง สีของใบไม้ ๑ กิจกรรม - ชุดกิจกรรมการเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลาย ใบไม้ลงบนผ้า ๑ กิจกรรม - ชุดกิจกรรมการเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลาย ต่างๆ เช่น กระเป๋าถือ, ผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ ๒ กิจกรรม - แบบทดสอบความรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ (K) - แบบประเมินทักษะการตีความหมายข้อมูลและ ลงข้อสรุป (P) - แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A) - นำแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมสู่ ห้องเรียน
๒.๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ทบทวนความรู้เดิมโดยนำเสนอสถานการณ์ ปัญหาให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและอยากรู้อยาก เรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทเรียนนั้น ๆ

กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
๒.๒ ชั้นสอนเนื้อหาใหม่	<p>- ให้ข้อมูลแก่นักเรียน มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย ในการแก้ปัญหา ซึ่งมีการสอน ๔ ขั้นตอน</p> <p>๑) หาสิ่งที่รู้เกี่ยวกับกิจกรรม โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ ๖ - ๗ คน ให้นักเรียนร่วมกันระดมสมอง หาสิ่งที่กำหนดให้และสิ่งที่ต้องการทราบ</p> <p>๒) นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อหาความสัมพันธ์ที่กำหนดให้และวิธีการแก้ไขปัญหา ในกิจกรรมการดำเนินงาน</p> <p>๓) ดำเนินการแก้ไขปัญหาในกิจกรรม นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหา โดยระดมความคิดเห็นที่ได้เน้นเรื่องส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนๆ ในกลุ่ม ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ชั้นนี้เป็นโอกาสที่ครูจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในการแก้ไขปัญหา ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหากทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลองผิดลองถูกอยู่ความมั่นใจที่จะใช้แก้ไขปัญหาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะอย่างอิสระ (Learning by Doing)</p> <p>๔) สรุปสิ่งที่ได้จากการเรียน ตัวแทนกลุ่ม ออกมานำเสนอรูปแบบและแนวทางในการแก้ไข ปัญหา นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียน</p>
๒.๓ ชั้นฝึกทักษะอิสระ	<p>- นักเรียนจะได้ฝึกใช้ทักษะที่เรียนมาแล้วในชั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนๆ ในกลุ่ม ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน</p>

กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
	กันและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การฝึก อาจฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล
๒.๔ ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล	- เพื่อให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของการเรียนรู้ ในด้านความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ และทักษะการแก้ไขปัญหาทางการงานอาชีพ นักเรียนเสนอแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกัน เพื่อประสิทธิภาพการพัฒนาการทำงาน
ขั้นที่ ๓ ตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) - การประเมินผลและการวิเคราะห์ความสำเร็จของกิจกรรม	- มีการดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากการทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม และการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำผลที่ได้นำไปใช้ และในการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ จึงจะนำไปใช้ได้จริง
ขั้นที่ ๔ สรุปผลกิจกรรมและการประเมินผลกิจกรรม (Action) - ข้อมูลและผลลัพธ์จากการตรวจสอบเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ	- สรุปผลการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะทางอาชีพ โดยประยุกต์ใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางการงานอาชีพต่อไป

๑๐.๒ สื่อ-อุปกรณ์/เครื่องมือ

ลำดับที่	ชื่อสื่อ-อุปกรณ์/เครื่องมือ และรายละเอียด
๑. กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่	แบบทดสอบก่อนเรียน, คลิปวีดีโอ
๒. กิจกรรมชั้นนำเสนอ	ให้นักเรียนเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิด เกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
๓. กิจกรรมขั้นฝึกอิสระ	- คลิป VDO กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ - ฐานการเรียนรู้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) - ใบความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

ลำดับที่	ชื่อสื่อ-อุปกรณ์/เครื่องมือ และรายละเอียด
๔. ชั้นสรุป - นำเสนอผลงาน /สะท้อนการเรียนรู้	-แบบทดสอบหลังเรียน

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

๑) รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) การเรียนการสอนในวิชาการงานอาชีพตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้จากการลงมือทำจริงของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นทฤษฎีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำในสถานการณ์จริง โดยการศึกษาสิ่งต่างๆ ตามปรัชญาของจอห์น ดิวอี้ นั้น จะต้องนำไปสู่ความเจริญของงานทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงนั้น ในทุกขั้นตอน ผู้เรียนจะได้ฝึกตั้งคำถาม เกิดข้อสงสัย จินตนาการและคิดวิเคราะห์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เผชิญสถานการณ์จริงที่อาจเติมไปด้วยอุปสรรครวมทั้งฝึกแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

๒) โครงสร้างนวัตกรรม

๒.๑ องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

บทนำ

- อธิบายทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) เกี่ยวกับการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป
- ชี้แจงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)

เนื้อหาหลัก

- ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning จำนวน ๓ ชุด ๔ กิจกรรม ประกอบด้วย
 - ชุดกิจกรรมผ้า ชนิดของผ้า คุณสมบัติของผ้าและไปไม้ รูปร่าง สีของไปไม้ ๑ กิจกรรม
 - ชุดกิจกรรมการเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลายไปไม้ลงบนผ้า ๑ กิจกรรม
 - ชุดกิจกรรมการเตรียมและปฏิบัติการพิมพ์ลายต่างๆ เช่น กระเป๋าถือ, ผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ ๒ กิจกรรม

แบบทดสอบ

- แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ในแต่ละชุดกิจกรรม

แบบประเมินผลและข้อเสนอแนะ

- แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
- ข้อเสนอแนะจากผู้สอนและนักเรียน

- ๓) กระบวนการใช้นวัตกรรม
- ๑) ขั้นเตรียม
 - ครูจัดเตรียมเนื้อหาและชุดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน
 - อธิบายการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
 - ๒) ขั้นดำเนินการ
 - ประเมินความรู้พื้นฐานผ่านแบบทดสอบก่อนเรียน
 - ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้และปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้
 - การอภิปรายร่วมกัน
 - ๓) ขั้นสรุป
 - ตีความหมายข้อมูลและสรุปผลร่วมกัน
 - สะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรม
 - ประเมินผลการเรียนรู้ผ่านแบบทดสอบหลังเรียน

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑๒.๑ นักเรียนได้รับ
- มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๗๐ อยู่ในระดับคุณภาพ ๓
 - เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกันในกลุ่ม ช่วยให้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การแบ่งหน้าที่ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยการลงมือปฏิบัติผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชาการงานอาชีพ
- ๑๒.๒ ครูได้รับ
- ได้พัฒนานักเรียน สามารถประเมินพัฒนาการพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
 - ได้เครื่องมือในการสอน นวัตกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชาการงานอาชีพ เป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพ
 - ได้สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน มีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนอื่นๆ ได้
 - ได้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีให้กับนักเรียน และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีในห้องเรียน
- ๑๒.๓ โรงเรียนได้รับ
- ยกระดับคุณภาพการศึกษา ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนาทักษะชีวิตเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
 - ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และนวัตกรรมในโรงเรียน
 - ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นสถานศึกษานำร่องนวัตกรรม

๑๒.๔ ชุมชนได้รับ

- ความเท่าเทียมด้านการจัดการศึกษาเนื่องจากมีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้เป็นสื่อในการพัฒนานักเรียนในชุมชน ส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงคุณภาพการศึกษา

๑๓. งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

กิจกรรม	หมวด ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่าย		
		รายการ (ทำอะไร)	จำนวน	เป็นเงิน
๑) การจัดทำ จัดหา วัสดุ ประกอบการจัดทำสื่อการเรียนรู้	ค่าวัสดุ	ชุดฝึกกิจกรรมผ้าพิมพ์ลาย ธรรมชาติ (ยางนา)	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐

๑๔. การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๗๐ อยู่ในระดับ คุณภาพ ๓	- ชุดกิจกรรม , ชุดฝึกปฏิบัติ - แบบทดสอบ	- ชุดกิจกรรม , ชุดฝึกปฏิบัติ - แบบทดสอบหลังเรียน
๒. การทำงานเป็นทีม การ ทำงานร่วมกันในกลุ่ม ช่วยให้ เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การ แบ่งหน้าที่ และการช่วยเหลือซึ่ง กันและกัน	- แบบประเมิน - แบบสอบถาม	- แบบประเมินพฤติกรรม - แบบสอบถาม
๓. เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยการลงมือปฏิบัติผ่านชุด กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชาการงานอาชีพ	- ชุดกิจกรรม , ชุดฝึกปฏิบัติ - แบบประเมิน	- ชุดกิจกรรม , ชุดฝึกปฏิบัติ - แบบประเมินพฤติกรรม

(ลงชื่อ)

(นางสาวสิริวิชญ์ ไชยโคตร)

ตำแหน่ง ครู

ผู้พัฒนานวัตกรรม

๑๕. การพิจารณาของผู้บริหารสถานศึกษา

๑๕.๑ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

- (✓) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น
- (✓) ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กไทยทั่วประเทศ
- (✓) การกระจาย อำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- (✓) สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๑๕.๒ ความสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนหรือจุดเน้น ของโรงเรียนที่โรงเรียนกำหนด

- (✓) สมรรถนะการจัดการ และสมรรถนะการคิดขั้นสูง
- (✓) สมรรถนะการเรียนรู้พื้นฐาน
- () สมรรถนะการอาชีพตามอัตลักษณ์สถานศึกษา
- () อื่นๆ

๑๕.๓ ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/แผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัด

- (.....) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
 - (.....) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษานำร่อง ในการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
 - (.....) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
 - (.....) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากร ทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
 - (✓) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างโอกาส ความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา
 - (✓) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
- ๑๕.๔ สอดคล้องกับข้อตกลงในการพัฒนางานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบพัฒนา
นวัตกรรมการ
- (.....) ไม่สอดคล้อง (✓) สอดคล้อง

สรุปความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....

(✓) เห็นชอบ

(.....) ให้ปรับปรุง

(.....) ไม่เห็นชอบ

นางนารอน ทับสกุล

ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว)

**การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ
โดยใช้กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)
รายวิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒**

ผ้าพิมพ์ลายจากธรรมชาติ สร้างรายได้ และมูลค่าจากธรรมชาติ ศาสตร์และศิลป์ ภูมิปัญญาไทย

“คนมีความสุขที่ได้สร้างผลงานจากใบไม้ดอกไม้...ใบไม้ย้อมได้เพราะคนเห็นคุณค่า...ดอกไม้มีความสุขเพราะได้ยืดเวลาของสีสันทันแห่งความสวยให้อยู่ยืนยาว” คือการถ่ายทอดความงามจากธรรมชาติสู่ความสวยงามบนผืนผ้า ผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ Eco Print เป็นงานวิจัยเชิงนวัตกรรมรักษ์โลก โดย รองศาสตราจารย์ดอกเตอร์ทิพาพร พิมพ์สุทธิ ผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติดั้งเดิมเป็นองค์ความรู้ตะวันตก เริ่มพัฒนาจากประเทศออสเตรเลีย เป็นผลิตภัณฑ์รักษ์สิ่งแวดล้อม รักโลก ไม่ใช่สารเคมี เมื่อนำใบไม้หลากชนิดวางลงบนตัวเนื้อผ้า ผ่านกระบวนการทางธรรมชาติ ก็จะได้ผลิตภัณฑ์ผ้าสีหลากชนิดไม่ซ้ำกัน เสมือนเป็นหนึ่งในเดียวของผลิตภัณฑ์ในกระบวนการผลิตแต่ละครั้ง เนื่องจากธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามฤดูกาลและสภาวะแวดล้อม ส่งผลให้สีสันทันในใบไม้แต่ละใบทรงคุณค่าและสวยงามตามธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ เชื่อมโยงกับวิถีธรรมชาติ ง่ายต่อการบำรุงรักษา ประหยัดพลังงานและต้นทุนในการดูแล ผลิตภัณฑ์ผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติจึงเป็นสัญลักษณ์ของการรักษาความสมดุลของธรรมชาติและยังสร้างศิลปะแฟชั่นที่ให้ทั้งคุณค่าและราคา

มารู้จัก “ยางนา” ไม้มากประโยชน์

ชื่อไทย

ยางนา (Yang)

ชื่อท้องถิ่น

ยางนา (พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลจังหวัดอุบลราชธานี) ยางขาว ยาง
ยางแม่น้ำ ยางหยวก (ทั่วไป) ยางกุง (เลย) ยางเนิน (จันทบุรี) ชันนา ยางตั้ง (ชุมพร)
ยางควาย (หนองคาย)

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dipterocarpus alatus Roxb. ex G. Don

วงศ์

DIPTEROCARPACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ขนาดใหญ่ สูงประมาณ ๓๐ – ๔๐ เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหนา

ลำต้นเปลาตรง เปลือกนอกสีเทาอมขาว เรียบหนา หรือแตกสะเก็ดเป็นหลุมตื้นๆ เปลือกในสีน้ำตาลอมชมพู

ลักษณะใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมขอบขนาน ขนาดกว้าง ๘ – ๑๕ เซนติเมตร ยาว ๒๐ – ๓๕ เซนติเมตร โคนใบมนกว้าง ขอบใบหยักเป็นคลื่นเล็กน้อย ปลายใบสอบทู่ เนื้อใบหนา ใบอ่อนมีขนสีเทา ใบแก่เกลี้ยงหรือเกือบเกลี้ยง กาบหุ้มยอดหรือใบอ่อนมีขนอ่อนสีน้ำตาล

ลักษณะดอก ช่อกระจุกสั้นๆ ออกที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกย่อยสีชมพู กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย กลีบดอกเชื่อมติดกัน ปลายกลีบแยกออกเป็น ๕ แฉก บิดเวียนตามกันแบบกังหัน เกสรเพศผู้มี ๒๙ อัน ลักษณะผล ผลแห้งกลีบเลี้ยงเจริญเป็นปีก ทรงกลมรี มีครีบตามยาว ๕ ครีบ มีปีกยาว ๒ ปีก ยาว ๑๐ – ๑๒ เซนติเมตร เส้นปีกตามยาวมี ๓ เส้น เมล็ดลักษณะคล้ายแป้งสีขาวมีริ้วสีน้ำตาลกระจายอยู่ทั่วไป

ระยะการออกดอกติดผล

ออกดอกช่วงเดือนธันวาคม – เดือนมกราคม ผลจะแก่จัดในต้นเดือนพฤษภาคม

เขตการกระจายพันธุ์

พบขึ้นเป็นกลุ่มตามที่ราบริมลำธาร ในป่าดิบทั่วไป ที่มีดินอุดมสมบูรณ์ ดินลึกและมีความชุ่มชื้นเพียงพอ ความสูง ๒๐๐ – ๖๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล

การใช้ประโยชน์

ส่วนใหญ่ใช้ในการก่อสร้างทั่วไป ทำไม้บาง ไม้อัด หมอนรองรถไฟ น้ำมันยางที่ได้จากการเจาะต้นใช้ทำไม้ ยาแนวหรือ ทาเครื่องจักรสาน ทำได้ ทำยา เป็นต้น

ลักษณะดอกของต้นยางนา

ดอกยางนา ประกอบด้วยดอกย่อยขนาดเล็กขนาดประมาณ ๒ เซนติเมตร ขนาดดอกช่างไม่สมดุกับความสูงใหญ่ เปลาตรงของต้นยางนาที่ยืนตระหง่าน ยางนามีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don อยู่ในวงศ์ Dipterocarpaceae

ดอกยางนา

ปีกสีแดงของผลยางนา

เมื่อเวลาผ่านไปสักเดือนอย่างช้าๆดูร้อน เราจะเริ่มเห็นดอกยางนาพัฒนาเป็นผลมีปีกสีแดงเรื่อดูน่าอัศจรรย์ ปีกสีแดงเหล่านั้น ก็คือกลีบเลี้ยงที่ยังคงติดคงทนกับผลนั่นเอง นักพฤกษศาสตร์จำแนกผลแบบนี้ว่า “samaroid” หมายถึง ผลแห้งมีกลีบเลี้ยงเจริญเป็นปีก ก็เพื่อการแพร่กระจายเมล็ดพันธุ์ให้ปลิวไปเจริญได้ไกลๆ นั่นเอง

ผลยางนา

บางท่านอาจดูเป็นเรื่องปกติ แต่สำหรับเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีชีวิตแบบคนเมืองอาจไม่เคยเห็นผลยางนา ที่เจริญบนต้นแม่หรือแม้กระทั่งผลแห้ง การพาเด็กๆ ออกไปสัมผัสธรรมชาติ ถือเป็นกิจกรรมกระตุ้นความช่างสังเกตและส่งเสริมใจรักธรรมชาติ

การนำไม้ยางนามาใช้งาน

ในขณะที่เดียวกันผู้ใหญ่เองเมื่อเห็นลำต้นยางนามีขนาดใหญ่และเปลือย อาจนึกถึงการนำไม้ยางนามาใช้งานด้านต่างๆ โดยเฉพาะงานก่อสร้าง ต้นไม้ทุกชนิดล้วนมีเนื้อไม้ที่แตกต่างกันไป การจะเลือกนำไม้ชนิดใดมาใช้ให้ตรงวัตถุประสงค์ ต้องพิจารณาจากค่ากลสมบัติและความทนทานเป็นหลัก สำหรับไม้ในสกุลยาง (Dipterocarpus spp.) กลุ่มงานพัฒนาผลิตผลป่าไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้ (๒๕๕๓) ระบุไว้ว่าเป็นไม้ชั้นคุณภาพ B มีความแข็งแรงปานกลาง มีความทนทานตามธรรมชาติ ๒-๖ ปี แต่อย่างไรก็ตามความแข็งแรงทนทานของไม้ในปัจจุบันอาจพึ่งพาเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น การอบไม้ การอาบน้ำยารักษาเนื้อไม้ ไม้ยางนาถือว่าใช้ในงานก่อสร้างได้ในบางกรณี เช่น ทำไม้ฝา ไม้พื้น แต่ไม่เหมาะแก่การทำเสาเรือน หากต้องการไม้ชั้นคุณภาพ A ซึ่งเป็นไม้ชั้นคุณภาพดีและมีความทนทาน ต้องเลือกไม้สัก ตะเคียนทอง พะยูง มะค่าโมง กระบาก

สีจากใบต้นยางนาจะให้ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปรีหรือรูปไข่ ปลายใบมนถึงแหลม โคนใบมน เนื้อใบหนา ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ยกเว้นเส้นกลางใบ ผิวใบด้านล่างมีขนนุ่ม ใบอ่อนมีขนสีเทาประปราย

ผลผลิตของผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติไม่ใช่สารเคมี ใช้สารจากธรรมชาติที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ชี้อาเกลือ สารส้ม ใบไม้ เปลือกไม้ รากไม้ สีใบไม้ดอกไม้บนผืนผ้าสวยงามตามธรรมชาติ ผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติเป็นงานศิลปะที่สวยงามทำจากสีของใบไม้และดอกไม้ที่ออกแบบลายต่างๆ บนผืนผ้าธรรมชาติ สามารถทำเพื่อใช้ส่วนตัวเป็นอาชีพหลักของคนรุ่นใหม่ หรืออาชีพเสริมหลังเกษียณอายุได้เป็นอย่างดี

รูปทรงของใบไม้ดอกไม้ถ่ายทอดความเป็นลวดลายและให้สีสันที่สวยงาม

“งานวิจัยเป็นกระบวนการเบื้องต้นที่สำคัญ” กระบวนการผลิตผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ ใช้องค์ความรู้ ทั้งศาสตร์และศิลปะ ผู้สนใจในการทำผ้าสีจากธรรมชาติต้องสนใจศึกษาองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เบื้องต้นจะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับสารที่เป็นสื่อในการจับสีหรือที่เรียกกันว่า โมเดอรัน (Mordant) และสารช่วยเปลี่ยนสีหรือโมดิไฟเออร์ (modifier) เพื่อช่วยในการทำให้สีใบไม้ติดทนนาน ตลอดจนความเป็นกรดและด่างที่มีผลต่อสีธรรมชาติที่พิมพ์ลงบนผืนผ้า ผ้าแต่ละชนิดจะรองรับสีจากธรรมชาติที่แตกต่างกัน แม้ว่าสีนั้นจะมาจากใบไม้ชนิดพันธุ์เดียวกันก็ตาม งานวิจัยจะอธิบายความลับภายในใบไม้และดอกไม้ที่เราเก็บมาใช้ สีเขียวของใบไม้ที่มองเห็นด้วยตา เมื่อนำมาทดลองศึกษาผ่านกระบวนการวิจัยแล้วจะพบว่า ใบไม้แต่ละใบชอบอาหารไว้มากมาย ดังนั้น สีน้ำตาลอมเหลืองได้จากยางนา ใช้เปลือกต้นเป็นส่วนย้อม ใบตะขบสีเขียวอ่อนเมื่อนำมาพิมพ์ลงบนผืนผ้าจะได้สีเหลืองส้มสวยงามมาก ใบสักจะให้สีม่วงชมพู ใบสักทองจะสวยงามกว่าใบสักธรรมดาทั่วไป มะฮอกกานีสีเขียวสดใส แต่สีที่ออกมาจากกระบวนการพิมพ์เป็นสีน้ำตาลเข้มสวยงาม เป็นต้น ใบไม้หรือเปลือกไม้แต่ละชนิดมีสารบางอย่างที่ทำให้เกิดสีแตกต่างกันดังกล่าวมา ไม้ฝางนอกจากเป็นสมุนไพรบำรุงเลือดและหัวใจยังให้สีจากน้ำย้อมฝาง ทำให้สีผ้าที่ย้อมสดใสมากออกสีเหลืองเข้ม สร้างเสน่ห์และคุณค่าบนผืนผ้า ใบยูคาลิปตัสคุณค่าแห่งแทนนิน เนื่องจากใบยูคาลิปตัสมีสัดส่วนแทนนินสูงซึ่งเป็นที่เก็บอาหารและสะสมเม็ดสีเป็นจำนวนมาก จะให้สีที่เข้มข้น หลากหลายตามสายพันธุ์ และให้โครงสร้างชัดเจนบนผืนผ้าธรรมชาติอย่างคาดไม่ถึง การเข้าใจหลักธรรมชาติ จึงเป็นหัวใจสำคัญของผู้ทำผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ งานวิจัยคือสะพานเชื่อมโยงความรู้วิทยาศาสตร์สู่งานศิลปะที่งดงามตามธรรมชาติ

หลังจากวางใบไม้ทำการม้วนมัดให้แน่นเตรียมนำไปนึ่งหรือต้ม

งานพิมพ์ผ้าจากใบไม้สด ดอกไม้สด ที่ฝากรอยอันสวยงามบนผืนผ้า ได้นำผ้าฝ้ายมาพิมพ์สี ด้วยใบไม้ดอกไม้สดลายของใบไม้แต่ละชนิด เช่น ใบยางนา ใบสัก ฯลฯ การวางใบไม้ ดอกไม้ บนผืนผ้าตามจินตนาการของแต่ละคน เป็นงานที่ได้ผลงานของแต่ละผืนผ้าที่มีความสวยและความลึกซึ้งของงานศิลปะ ที่ให้สีสวยงามแตกต่างกัน เมื่อนำมาออกแบปร้อยเรียงบนผืนผ้าจะคงความเป็นเอกลักษณ์ของใบไม้และดอกไม้เหล่านั้น สีของใบไม้มองด้วยตาเปล่า จะเห็นสีเขียวเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อนำมาผ่านกระบวนการพิมพ์สีธรรมชาติ ความมหัศจรรย์ของธรรมชาติจะฝากรอยสีธรรมชาติสวยงามบนผ้าผืนนั้น ทำให้ผู้ลงมือทำผ้าแต่ละผืนมีความรู้สึกผูกพันกับธรรมชาติ เพิ่มจิตสำนึก รักธรรมชาติ รักเสื้อผ้าที่ใช้ ทะนุถนอม ประหยัด และที่สำคัญเกิดความสุขใจ มีสมาธิ ความสงบภายในที่เกิดขึ้นจากกระบวนการธรรมชาติ สร้างในรูปแบบทำให้เกิดแพชชั่นขั้นสูง เป็นการเพิ่มคุณค่าของผ้าพร้อมกับผลงานของนักออกแบบที่สามารถนำไปต่อยอดสร้างรายได้ที่ยั่งยืนต่อไป

การเตรียมใบไม้และดอกไม้มาสู่ขบวนการพิมพ์ลายที่เรียนรู้ได้ทุกวัย

สร้างรายได้ในกลุ่มต่างๆ ใช้ความรู้ในการออกแบบเสื้อผ้าเพื่อการสวมใส่และการวางตลาดเสริมรายได้แต่ละคนจะมีเอกลักษณ์ในการผลิตของตนเองไม่ซ้ำกัน ซึ่งทำรายได้ให้กับคนกลุ่มนั้น การทำผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ นอกจากจะสวยงามตามธรรมชาติ มีเอกลักษณ์แล้ว ราคา ก็จะสูงพอสมควรเหมาะกับตลาดบนในรูปแบบหรือกลุ่มผู้รักธรรมชาติ คนสูงวัย หรือหนุ่มสาวรุ่นใหม่ใส่ใจในธรรมชาติ การออกแบบความสวยงามของลายใบไม้ดอกไม้ บนเสื้อผ้า ผ้าคลุมไหล่ เมื่อนำมาใช้บนเรือนร่างทำให้ทั้งสีที่สดสวยมีเอกลักษณ์และความโดดเด่นไม่เหมือนใครยกระดับภาพลักษณ์ของผู้ใช้ผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติได้เป็นอย่างดี และยังสวมใส่สบายตัวอีกด้วย สำหรับผู้ที่มีใจรักหรือผู้ที่ต้องการทำเป็นอาชีพ สามารถนำไปตัดเสื้อผ้าสำเร็จรูปขาย บางท่านก็นำไปออกแบบเป็นของใช้ เช่น นำไป

ทำเป็นผ้าห่มกล่องกระดาษทึบๆ นำไปทำเป็นปลอกหมอน หมอนอิง เป็นต้น งานศิลปะแบบนี้ถือว่าเป็นศิลปะชั้นสูงก็ว่าได้เพราะว่าเป็นการจินตนาการของแต่ละคนที่จะวางใบไม้และดอกไม้ให้เกิดลวดลายขึ้นมาและต่อยอดด้วยการออกแบบที่ล้ำค่า

ผลงานที่ใกล้ชิดธรรมชาติ

สร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าจากผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา) ตั้งแต่การซักผ้าให้สะอาด การออกแบบ การวางใบไม้ดอกไม้บนผ้า การม้วนมัด ให้ความร้อน เก็บไว้ ๓ วันก่อนเปิดผ้า ใช้หลักความสมดุลของธรรมชาติที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ขี้เถ้า เกลือ สารส้ม ใบไม้เปลือกไม้ รากไม้และดอกไม้ มาผสมผสานอย่างกลมกลืนตามกระบวนการที่ละเอียดอ่อน งานแต่ละชิ้นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นการผสมผสานหลักกระบวนการองค์ความรู้แบบตะวันออกและตะวันตก ที่สอดคล้องกับธรรมชาติมีความละเอียดอ่อนเฉพาะตัว

วัสดุผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติที่ไม่มีต้นทุนอยู่รอบตัวเรา

วิธีการพิมพ์ลายธรรมชาติผ้าจากใบไม้และดอกไม้สด การพิมพ์ผ้าจากธรรมชาติ ใช้ผ้าหรือวัสดุธรรมชาติเท่านั้น เช่น กระดาษ หนังสือผ้าทอจากฝ้าย ผ้าไหม จะทำให้ติดสีจากธรรมชาติได้ดี มีสีสวยงาม ชัดเจน มีวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. ชั้นแรกผ้าที่จะใช้ต้องนำมาซักให้สะอาดก่อน
๒. นำมาต้มในน้ำสารส้มพอเดือดประมาณ ๑ ชั่วโมง หรือแช่น้ำสารส้มที่ร้อนพอเดือดแล้วยกลงก็ได้ ทิ้งให้เย็น แล้วนำมาพิมพ์สีธรรมชาติ
๓. แช่ใบไม้ ล้างใบไม้ให้สะอาด เน้นใบไม้สดใหม่ เหมือนเป็นการดูสีหรือให้ใบไม้ดอกไม้คายสีออกมาให้มากที่สุด ทิ้งให้หมาดๆ นำมาวางบนผ้า
๔. ม้วนด้วยไม้ให้แน่น มัดเชือกพอแน่น นำไปต้มหรือึ่ง นาน ๑-๒ ชั่วโมง แกะผ้า นำใบไม้และดอกไม้ที่วางบนผ้าออก ซักด้วยน้ำเปล่า ตากในที่ร่ม

อุปกรณ์ที่ใช้

๑. ผ้าฝ้าย
๒. แผ่นพลาสติกใส
๓. เชือกสำหรับมัด
๔. ใบไม้และดอกไม้สด

ขั้นตอนการพิมพ์

๑. นำผ้าที่จะย้อม (ต้องเป็นผ้าที่ทำจากธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม) ไปซักให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง

นำไปแช่ในน้ำที่ผสมสารส้ม (อัตราส่วน ๑ ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ ๒ ลิตร) นานครึ่งชั่วโมง ถึง ๑ ชั่วโมง

๒. นำใบไม้ที่เตรียมไว้ล้างให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง
๓. นำผ้าไปชุบน้ำสารส้มปิดให้แห้งสนิท นำใบไม้ที่ล้างสะอาดแล้ว ขึ้นมาสะบัด สะบัดน้ำออกให้หมด แล้วนำไปวางบนผ้า ตกแต่งลวดลายผ้าจากการวางใบไม้ให้สวยงามตามธรรมชาติ
๔. จากนั้นนำพลาสติกมาคลุมทับเพื่อกันไม่ให้สีของใบไม้แผ่กระจายไปเปรอะผ้าส่วนที่ไม่ต้องการ แล้วมัดให้แน่น ให้ใบไม้แนบสนิทกับผ้ามากที่สุด ป้องกันไม่ให้สีของใบไม้แผ่กระจายลงผืนผ้าในส่วนที่ไม่ต้องการ

๕. นำไปนึ่งหรือต้ม ถ้าใช้เตาแก๊ส ใช้ไฟระดับอ่อนที่สุดเป็นเวลา ๑ ชั่วโมงครึ่ง ถึง ๒ ชั่วโมง ทิ้งไว้จนเย็นจึงค่อยแกะ และทิ้งไว้นานเท่าไร สีก็จะติดทนนานมากขึ้น
๖. หลังจากนั้นตากผ้าที่ได้ลวดลายไปไม้ให้แห้ง ทิ้งไว้ประมาณ ๓-๔ วัน เพื่อให้สีไปไม้ตามธรรมชาติติดทนนานยิ่งขึ้น
๗. นำไปซักให้สะอาด โดยผสมเกลือป่นลงในน้ำเพื่อเพิ่มความคมชัดของผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ
๘. หลังจากนั้นตากให้แห้งสนิท นำไปรีดให้เรียบ ผ้าจะติดสีธรรมชาติได้ดียิ่งขึ้น สามารถนำไปตัดเย็บ เสื้อผ้า ผ้านวมไหมพรม ผ้าบุโต๊ะ พวงกุญแจ กระเป๋าสะพาย และอื่นๆ ตกแต่งเพิ่มเติมได้ตามใจชอบ

แบบฝึกทักษะและแผนการจัดการเรียนรู้

แบบฝึกทักษะและแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ
กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
เรื่อง ผ้า พิมพ์ของผ้า คุณสมบัติของผ้า สีของไหม วัสดุของไหม
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

นางสาวสิริวิชญ์ ไชยโคตร
ตำแหน่ง ครูชำนาญการ

โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว)
ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

งานอาชีพ
พื้นฐานงานอาชีพ
ดี (ยางนา)

๒
ไหม สีของไหม

งานอาชีพ
พื้นฐานงานอาชีพ
ดี (ยางนา)

๓
ไหม สีของไหม

งานอาชีพ
พื้นฐานงานอาชีพ
ดี (ยางนา)

๔
ไหม สีของไหม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
การพัฒนาทักษะส่งเสริมความรู้พื้นฐานงานอาชีพ
กิจกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ (ยางนา)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕
เรื่อง การเตรียมและปฏิบัติกรพิมพ์ลายไหมฉบับผ้า
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

นางสาวสิริวิชญ์ ไชยโคตร
ตำแหน่ง ครูชำนาญการ

โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว)
ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

งานอาชีพ
พื้นฐานงานอาชีพ
ดี (ยางนา)

๖
ไหมฉบับผ้า

งานอาชีพ
พื้นฐานงานอาชีพ
ดี (ยางนา)

๗
ไหมฉบับผ้า

งานอาชีพ
พื้นฐานงานอาชีพ
ดี (ยางนา)

๘
ไหมฉบับผ้า

แบบฝึกทักษะและแผนการจัดการเรียนรู้

การสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล

